

Athöör thiin nɔŋic wël Yennëke aciëëk ke kɔc lui thiëëc yiic

Kë yennë yekënnë looi

Luɔɔi de ye athöör thiin kënnë, ee bī kɔc nɔŋ loilooikeen ye keek luui thīn wënthëer ku jɔl ya kɔc lui abac ke cīnic ariööp ye yiën keek (mɛn yennë yīn) ya nyuɔɔth kádiëëŋ bikkë keek ya looi, nē kë de ajuieer bennë awëëc ya guɛɛl, cī mɛn de naa nɔŋ kë nyic ke kɔɔr ba ya guɛɛl, ke yīn bī ya lääu ba yekënnë ya looi.

Yeeŋö yennë ajuieer bennëke awëëc ya guɛɛl

Yen ajuieer kënnë, ee bī akutnholm ya kuɔny nē yīknhial de kuɛer bennëke wël ya dɔc dhuknhīim; wël bī keek ya guɛɛl keek nē kë de yaan ye luɔi mīth kor nē kɔc lui kënnë keek ku jɔl ya kɔc lui abac ke cīn ariööp yekkë yök ya dhil caaric apieth, ago kārīlic nuan mīth ya dɔc bëer. ku yen ajuieer kënnë aci juir cī tē cennë yen luɛɛl thīn nē lööŋ ke piath ë mīth ku pialdeen de keek gup, mɛn ë bīië bei nē ruɔɔn de 2005, ku ye cɔlë “*Child Wellbeing and Safety Act 2005*” nē thonj ë Liŋëlith.

Cī tē cennë yen juieer thīn nē ye ajuieer kënnë cök, ke bāny ke akutnhīim aabi akutnholm de mīth ku remthi ya guiëër awëëc kök cī keek ya luɔi mīth nē kɔc lui kënnë keek ku jɔl ya kɔc lui abac ëke cīn ariööp ye yiën keek.

Keek kee awëëc kākë kedhiɛ abī keek dhil ya guɛɛl tē ëlooië keek nē kɔc lui kënnë mīth wennë kɔc lui abac ëke cīn ariööp ye yiën keek:

- Tē cīn en kueer bīi keek mīth dɔc ya yök ke ye biäk de luɔɔiden bikkë ya kuanycök.
- Tē ëlooië kee awëëc kākë röth nē banthīn wennë banj biyic de tē de luɔɔi.

Bāny ke akutnhīim aabi kee awëëc kākë ya thiëëcic nē tēn ëlooi kee röth thīn.

Yee awëëc yīndë ke kɔc lui kënnë mīth kee bī keek ya thiëëciic nē ye ajuieer kënnë yic?

Yen ajuieer kënnë abī awëëc cīi raan cī run kee 18 dööt keek ya luɔi mīth kor kedhiɛ ya thiëëciic, cī mɛn de:

- Kɔc cī keek lueel piiny ëtënnë kedhiɛ, kɔc yee akutnholm keek dɔc yök nē kë de ye ajuieer kënnë yic ku yekkë ëluɔɔi kënnë juieër kɔc, agut cī kɔc lui abac ëke cīn ariööp, kɔc ye ëluɔɔi kënnë yiën kɔc, kɔc muk mäktɛɛp, wennë kɔc lui nē yān kök peei yiic.
- Kɔc ye mīth cīn nhīim kɔc ken muk ku kɔc ye nyīn tiit keek.
- Bāny ke kākë ke Nhialic, dumuuk ke luëk ke guëër, wennë kɔc mac mäktɛɛp ke kanithaai.

Akutnholm ee wët ye cɔlë ‘kɔc lui ku kɔc lui ëyadëŋ ëke cīn ariööp yekkë yök’ dɔc baat nē ye athöör kënnë yic ëbën, ago kɔc cī keek guir nhial ëtënnë kedhiɛ ya kiëët.

Na cī akutnholm luui yīn wennë keek mat nē ye ajuieer kënnë yic, ke kāküɔɔn ye keek looi kedhiɛ aabi keek ya thiëëciic nē akutnholm daan kënnë.

Na kɔɔr ba wël juëc kök dhil ya nyic nē rin ke akutnhīim cī keek mat nē ye ajuieer kënnë yic, ke yīn lëu ba kee wël kākë ya yök nē ye [Webthait de akutnholm](#) kënnë yic.

Yekkë awëëc yīndë kee ye awëëc bī ya keek guɛɛl ëtënnë?

Anɔŋ nuɔɔr de awëëc kee dhiëc bī keek ya guɛɛl ëtënnë tē cīi kee röth looi:

1. Awëëc thiääk kënnë guëëc (sexual offences)
2. Aciëëk rɛc ye kɔc lær nē guëëcic (sexual misconduct)
3. Tɔŋtɔŋ yennë kɔc röth nök nē bëi yiic.
4. Aciëëk rɛc ye mīth kor lær nē tɔŋtɔŋ yiic wennë ye keek yiën gup anjöt.
5. Yaan yennë meth nyiëën ku ye kuɔc tiŋ.

Awëëc thiäak kennë guëëc (sexual offences), Aciëëk rëc ye kôc lær në guëëcic (sexual misconduct), ku tãntãny yennë kôc rôth nôk në bëi yiic, aabi keek ya mat në ye ajuieër kennë yic, të cennë keek ya luõi mĩth kor.

 Meth ee raan ñoot ke kën run kee 18 dööt, yennëka ye cölë meth.

 Awëëc ye keek guëel ëtënnë, aye ya awëëc juëc wär awäny tãny cĩ ya luõi raan.

Yeenjö yennë luõi de akutnhom?

Luõi de ye akutnhom kennë ee bikkë kôc:

- Ya gãm akutnhom bĩ wël cĩ ye keek guëel ya döc dhuknhĩim ku bikkë kôc ya gãm kuãny bĩ ya kôor ku yekkë kôc nyuõõth ëyadëñ ago ye luõi kennë ya piath ënõñ raan ëbën ku bĩ kãñ ya luõi kôc cĩ të kee yen thĩn.
- Bĩ akutnhĩim ya caath në nholmääuic ke cĩi rôt ye thiäk akutnhom dët peei ku bĩ wël cĩ keek guëel ya döc bëër, ku të ben ya rõñ, ke ka bĩ kôc ya lëk wël bĩ keek ya looi agonnë ye luõi kennë ya yiëknhial.
- Në yãñ kôk peei yiic ëyadëñ, ke kaa bĩ thĩkĩteer de akutnhom de löõñ ke pialë guõp tënnë akutnhom ya guiëër awëëc cĩ keek ya guël keek, ëke ye awëëc cĩ keek ya luõi mĩth kor në kôc lui kennë keek, cĩ të cennë yen ya luëel thĩn në *lõõñ yennëke lui tënnë mĩth kor*, men ë bĩië bei në ruõõn de 2005, ku ye cölë “*Working with Children Act 2005*” në thon ë Liñëlith.
- Në yãñ kôk peei yiic ëyadëñ, ke kaa bĩ akutnhĩim kôk peei ya guiëër ëyadëñ (cĩ men de Akutnhom ye kôc lui panakĩm ya mac tënnë akuma de Bĩkoria, paan de Authërelia, men ye cölë “Victorian Government Departments and the Australian Health Practitioner Regulation Agency” në awëëc cĩ keek ya guël keek ku bikkë kôc ya lëk wël kôk peei.
- Akôor ba thukul de ‘Victorian Institute of Teaching – VIT’ ya döc lëk ëyadëñ të yen awäny cĩ luõi keek në dupiõny cennë rinke gõõr.

Yeenjö yennë awäny lëu bĩ ya guëel?

Awäny lëu bĩ ya guëel ee ya awäny cĩi men de, na cĩ yen piñ ke nõñ raan cĩ tãny de kee kãkë looi:

- Bĩ guõp ya nañ awëëc lëu bĩ keek ya guëel, wennë
- Bĩ guõp ya nañ aciëëk lëu bĩ kôc kôk peei ya cõk guel në keek.

Na nõñ kë ye yök ke cĩi raan wuõõc, ëka lëu bennë yen ya thiëëc thok. Alëu bĩ ya yök ke nõñ kë ecõk yen cõ loi ëkënnë. Acie kë bĩ raan de cãät ya kõn bæer guik. Alëu bĩ ya anãi wennë kë cĩ jaamic arëëtic në kôc juëc.

 Apieth bĩ bãny ke akutnhĩim wuõõk ya kõn lëk në kë de awëëc cĩ keek ya looi wënthëer kôor bikkë keek ya guëel, agut cĩ të cĩi kee awëëc kãkë ye gam men cĩkkë rôth looi.

Yeenjö ye rôt looi të cennë guel de awëëc cĩ rôth looi wënthëer ya guëel?

Na cĩ bëny de akutnhom awëëc kõn nyic; awëëc cĩi raan lui kennë keek ya looi, ëka ka bĩ kee kãkë dhil ya looi:

1. Bikkë akutnhom ya lëk (ku jol ya bolinh de Bĩkoria tãnõñ en awäny yekkë thõõñ ke cĩ rôt looi) ku bikkë ya ñoot ëke lëk akutnhom ye mĩth tiit ëyadëñ.
2. Bĩ awëëc cĩ keek ya looi kedhie ya thiëëciic (të cennë raan kõn puõl në bolinh de Bĩkoria ago yekënnë ya thiëëcic, të ben ya piath)
3. Bĩ kãñ ya thiëëciic ku bĩ nañ luõi bĩ ya luõl keek, cĩ tãn bĩi kee ya thõõk thĩn.
4. Bĩ kã cĩi akut keek ya yök ya luëel biyic ënõñ kôc.

Kueer bennë awëëc cĩ rôth looi ya guëel

Guëel de awëëc cĩ rôth looi abi kõn ya tãëk në kee kuëer kãkë yiic:

- Akôor ba kë cĩ guëel kõn ya piñ ku ba bæer kõn ya caaric apieth.
- Akôor ba kueer lëu bennë yen ya thiëëciic ya bëi nhial ku ba kuanycõk
- Akôor ba cãät ya guik ëyadëñ.
- Thõl luõi de ye këduõõn kôor ba thiëëciic kennë ku jõk gueldu në luõi.
- Looi kueer bĩn kãñ ya thiëëciic në të cĩi kee rôth luõi thĩn.
- Ku loi luõi cĩ të ye yĩn en tiëñ thĩn, ago kee kã cĩ keek guëel ëtënnë ya dhuknhĩim.

Bī ajuieɛr bennēke awēɛc cī rōth looi wēnthɛɛr ya thiēɛciɛc ya juuɪr

Awēɛc cī rōth looi wēnthɛɛr aalēu bī keek ya thiēɛciɛc nē:

- Raan lui nē ye māktam kēnnē yic (nyooth de ye wēt kēnnē yennēkē, Ee ya Bāny ye kɔc mac tē de luɔɔi)
- Raan tō nē baŋ biyic ke ye kāŋ thiēɛciɛc
- Akutnhom ye kākē mac nē baŋ biyic.
- Akutnhom (commission).

Thiēɛc bennē kā cī rɔt kɔn ya looi ya thiēɛciɛc, abī rɔt ya looi nē kee kuɛɛr kākē yuic:

- Mēɛt bennē wēl ke cāat ya māatiɛc
- Bī kɔc ēke tō tē ēlooiē yekēnnē rɔt ya thiēɛc thook, mēn lēu bī mīth ya mat thīn ēyadēŋ.
- Bī kɔc ya thiēɛc thook nē yee kē cīrɔt looi kēnnē yic.

Yīnnē raan ye thōŋ ke nɔŋ kē ca wuɔɔc kɔɔr bī ya thiēɛciɛc ētēnnē?

Kee yānkē kedhie abī yīn ya nyuɔɔth nē kādiēŋ ba keek ya nyic nē tēnnē raan ye thōŋ ke nɔŋ kē cī wuɔɔc kɔɔr bī kɔn thiēɛciɛc ētēnnē.

Kuɛɛr pieth lo cōk bī keek ya kuanyuic

Tōŋ de kā thiekiɛc nē ye ajuieɛr kēnnē yic, ee na ye rɔt yōk ke yī ye raan ye thōŋ ke nɔŋ kē ca wuɔɔc kɔɔr bī thiēɛciɛc nē akutnhom, ke yīn bennē kā ca keek looi ya dhil ya thiēɛciɛc cī tē cennē yen luɛɛl thīn nē lōŋ ke baai cī kɔc ye tēkthook. lōŋ ke baai cī kɔc ye tēkthook aye keek dɔc cɔlē “kuɛɛr pieth lo cōk bī keek ya kuanyuic”

Athiekic ēyadēŋ ba ya nyic ke kēduɔɔn cī guɛɛl kēnnē abī ya thiēɛciɛc nē nē *kuɛɛr pieth loɔɔkic* ku ye *kuɛɛr nɔŋic tēk pieth* ku ka cī bī ya gāau nē luɔɔi de yen.

Cī tē cennē yen juieɛr thīn nē ye ajuieɛr kēnnē yic, ke yīn cī bī kɔn bɛɛr ya lēk ago yīn jɔl yōk, ku ye luɔɔi kēnnē acī bī ya gāau nē luɔɔide yic, tē cennē yīn guɛɛl.

Bēny bī yīn bēn ya thiēɛc thok yennēka bī yen ya tīŋ ē thaŋ pieth bennē yīn bēn ya thiēɛc thok ku bī dɔc ya lēk yīn, ku bī nyin ya tīit ēyadēŋ nē riel ē yic de ye luɔɔi kēnnē ku ŋoot ēyadēŋ ke bī pialduɔɔn de we gup ya kɔn ŋāār tuɛŋ nē luɔɔi kēnnē yic ēbēn.

Acin kueer lēu bī kee ya gāau agokē ye kēduɔɔn cī guɛɛl kēnnē ya ciē dɔc thiēɛciɛc.

Nē theɛ kōk lik yuic; cī mēn de, na cī raan riēc kōu nē kē cie yic, ke yekēnnē alēu bī ya guɔ lo kuanyuic apieth ke yī kēnnē cɔk lēk ku yīn lēu bī yīn ya lo luɔk yic ētēnnē ke kēnnē cɔk lēk yīn.

Yīn lēu bī ya guieɛr kēduɔɔn cennē yīn riēc kōu nē gēɛr bennē yīn ya gāār athōor. Ku yen athōor bī gāt yīn kēnnē abennē yīn guieɛr awēɛc ci keek guɛɛl ēke ca keek looi.

Na cī yīn tuɔc ye athōor cennē yīn guieɛr awēɛc cī keek guɛɛl ēke ca keek wuɔɔc, ke yen athōor kēnnē abī kēriēɛc ēbēn ca wuɔɔc ya dhil guuɪr thīn ētēnnē ku ka bī yic na naŋ wēl juēc kōk bī yīn ya nyuɔɔth kā bīn ke awēɛc ca keek ya looi dhil ya deetic apieth, ago keek ya dhuknhīim cī tē kɔɔrē keek thīn.

Athōor nɔŋic wēl cennēke yīn guɛɛl, abī yic ya naŋ kee kākē:

- Ye aciēk yīndē kek ēke ca keek ya nyuɔɔth yennēke yīn guɛɛl nē keek.
- Ēke loi rōth nē kōol yīndē ku ye tēno yennē looi kee rōth thīn.
- Yekkē yīnŋa kee ēke tō ētē ēlooiē yekēnnē rɔt thīn.

Yeeŋō bī rɔt ya looi tē cennē yuɛn guɛɛl nē kēdiēŋ ca wuɔɔc?

Na cɔk ya tō ke yī cī athōor cennē yīn guɛɛl ya yōk wennē cī yīn lēk nē kē de ye kēduɔɔn ca looi kēnnē yic, ke yīn bī ya kɔɔr ba rɔt ya muk wulē:

- Akɔɔr bī yīn ya guieɛr ē kēduɔɔn ca wuɔɔc kēnnē.
- Akɔɔr ba ya naŋ thaŋ dīit arēetic ago ye kā cī lēk yīn kākē kɔn bɛɛr ya piŋ, agut na nɔŋ raan ca guɛɛl ēyadēŋ ke bī ya lo thiēɛc thok ke ye biāk de ye kēduɔɔn cī thiēɛc ēnɔŋ yīn kēnnē.
- Akɔɔr ba ya thiēɛc nē kuɔɔny tēnɔŋ en kēduɔɔn ba ya kɔɔr tēnnē raan ye kɔc yīen kuɔɔny, tē cen bēn nē ye kōolduɔɔn bennē yīn thiēɛc thok kēnnē.
- Bī yīn bɛɛr ya gām theɛ bīn ke wēl ya dhukhīim, cī mēn ba keek bɛɛr ya gōor nē athōoric wennē ba keek ya lueel nē yī thok, ago yekēnnē guɛɛl wennē tēnɔŋ en wēl juēc kōk peei ye keek yōk ēke lēu bīkkē kɔc ya kuɔny.

- Ba ya nanj raan ye koc thiëc thook cī koc ye tēkiic.

Yīn bī ya nanj lōnj ago ya guik nē wēl ke jīēm tēnnē koc ke lōnj (koc ke ganuun), akutnhīim cī mat, wennē akutnhīim kōk peei bīn ke kuōny ya yōk ēnōj keek.

! Gēt bīn kēduōōn cennē yīn ya guel nē yen ya gāt piny wennē ba ya lo tē bennē yīn lo thiëc thok, abī yīnya gām thæ bīn ke wēl ya dōc dhuknhīim. Yīn lēu ba kuōny ya guikcōk ēyadēj ke yī kēn ye kēduōōn kēnnē guo jol nē luōi, ago deet men ben lēu bennē yekēnnē yic ya riel tē bīn en looi.

Yīn bī kōn ya lo piny tēduōōn de luōi yic wennē ba kākūōōn ēke ye keek looi wēnthæer ya puōl.

Akutnhīim kōk peei aabī yīn ya kōn kōr ba ya lo piny tēduōōn de luōi yic wennē ba kākūōōn ēke ye keek looi wēnthæer ya puōl ago yīn jal thiëc thok apīeth.

Bēny de akutnhom duōōn tō yīn thīn abī kā peei ya tak ēyadēj, cī men de kā riliic lēu bī keek ya gām mīth kor wennē koc kōk peei lui ētēduōōn kēnnē, tē looi keek ē tēk kēnnē.

Akutnhīim aalēu bīkkē kee kākē ya looi ēyadēj:

- Aalēu bīkkē yīn ya pēen ago ciē ye bæer yōk wennē mīth
- Aalēu bīkkē yīn ya tuōc nē yān kōk peei ago kā kōk peei ya lo looi ētēnnē.
- Aalēu bīkkē yīn ya yīēn kuōny ba dōc ya guikcōk ku bī ye luōiduōōn kēnnē ya cath nē nyindhie.
- Aalēu bīkkē yīn ya yōōk ago ye kēdujōōn kēnnē ciē ye jaamic wennē koc kōk peei.
- Aalēu bīkkē yīn ya yōōk wu ba adit ke luōi kedhie ya kōn gam ago ye luōi de thiëcē thok kēnnē jal lo looi.

Akutnhīim kedhie aabī lōōnj wāāciic ya tāau nē kēmkēn nē luōi bennē kee loilooi kākē ya luōi thīn. Thiëc akutnhom duōōn lui kennē yīn tē wēlkuōōn ba kōr keek ya kōr.

Kueer bennē wēl ke cāāt ya yōk thīn

kōr bennē yith ku lueth ya thōōj – Thōōjē kā bī yekēnnē ya nyuōth.

Pēk de wēl ke cāāt ya nyuōth agonnē kā cī keek guel ya yōk, aye cōlē ‘kōr bennē yith

ku lueth ya thōōj’. Ēkēnnē yennē banj thiin bī ya kōr ago awēc cī keek looi wēnthæer ya kaunyiic ke cīn adīæer. Ku na yīn, na loi luōi yīn koc thiëc thook, ke raan bī koc ya thiëc thook akōr bī ny nyic men cī rōt looi wennē kēn rōt looi.

Thōl bennē luōi de thiëc ē thok ya thōl nē juiëer

Kueer bīn wēl ya dhuknhīim

Tē nōotē ye wēt kēnnē ke kēnnē guo guikic wennē tē kēnnē ye luōi kēnnē guo luōi yīn, ke akutnhom abī them bī yīn ya gām thæer bīn ke ya jam ku ba kee wēl cennēke yīn riēth kōu kākē ya bēer. Ē wēl bīn ke kānj ya dhuk nhīim kākē aabī keek kōn bæer ya caar yīc ke ēluōi de thiëcē thok kēnnē kēn thok guo thōk.

Kueer bīn akutnhom ya lēk

Na cī wētduōōn ca lueel kōn bæer ya caar, ke akutnhom abī kuær bennēke wēl kākē ya guikcōk jal thōl nē luōi (ku jol ya kā cīkkē keek yōk). Ēkākē kedhie aabī keek ya guiëer akutnhom.

Yīn lēu bī yīn ya guiëer ēyadēj nē kē cī lo bēnbei nē ye ajuier kēnnē yic, Ku yen ēkēnnē, abī ya looi arēetic nē thæer cennē kēduōōn cī lo bēnbei wuōōc kennē kē ēye kōr nē yīpiōu. Ku nē thæ kōk yīc ēyadēj, ke yīn cī lēu ba wēl ya yōk ēbēn ētēnnē. Cī men de; na nōj wēl riliic arēetic ēnōj mīth cī lēu bī keek ya tek biyic wennē nōj wēl cī keek thiaan kōōth agokē ciē lo ēnōj raan ēbēn.

Kā bī keek ya guik ku jol ya kā bī ya looi

Anōj kājuēc lēu bī keek ya guik, lēu bī keek ya looi tē cennē ye luōi kēnnē thok thōk. Akōr ba athōōr thiin de 8 nōjic yith ke akutnhom ya tīnj ētēnnē – [Kā cī keek yōk nē thiëcē thok cī looi](#) ago wēl juēc kōk deetic nē yekēnnē yic.

Nē wēl thii lik yīc, wu:

- Na nōj wēl ke cāāt cī keek lueel ētēnnē ēke bī kā cī rōth looi wēnthæer ya nyuōth, ke akutnhom abī **wēl logok** ya luæl biyic ago tēn cennē yekēnnē rōt luōi thīn ya guiëer koc.
- Na cīn wēl juēc ke cāāt bī keek ya lueel ētēnnē agokē koc ya nyuōth kā cī rōth looi

wenthæer, ke akutnholm abī **wël thi niɔp kɔk** peei ya luæl biyic ago tēn cennē yekēnnē rɔt luɔci thīn ya guiëër kɔc.

- Na cīn wël juëc ke cäät bī keek ya lueel ëtēnnē agokē yekēnnē ya nyuɔoth mæn cen rɔt looi wennē kēn rɔt looi, ke ka bī ya lueel wu kã cīn kē cī yök nē ye wët kēnnē yic.
- Na nɔŋ wël juëc riliic ke cäät cī keek lueel ëtēnnē ëke bī yekēnnē ya nyuɔoth ke **cīn kē** cī rɔt looi wenthæer,
- Na cī yekēnnē rɔt looi ku ka cīn kē ye rɔŋ kennē yen nē kee kã cī keek gōör nhial ëtēnnē, ke ka bī ya lueel wu yekēnnē **acīi tō nē kãkuɔɔn** ye wɔ ke lui thīn.

Akutnhīim aalëu bikkē kãjuëc ya cökpiny cī tēn cennē keek thīn nhial ëtēnnē.

Tē cennē raan jai nē kē cī lueel ku kã bī keek ya looi.

Na ca kee wël cī keek lueel ëtēnnē jai wennē ca jai nē wël cī keek lëk yīin nē akutnholm, nē kē de kã cīkkē keek yök, ke yīn bī ya cɔk kuany kuæer yennēke luök luk tēnnē akut thīn ye luök luk ëbanthīn de tēduɔɔn lui yīn thīn.

Yīn bī ya kɔɔr ëyadēŋ ba ya yök nē wël ke jīëëm, kuɔɔny, ku ya nyuuth bennē yīn ya nyuɔoth tēnnē:

- Akutnholm ye thuök kuɔɔn ke yööc mac ya guikcök nē cōt bīn akut de [Australian Unions](#) ya yuöp nē ye nīmīra kēnnē 1300 486 466 wennē ba [Victorian Trades Hall Council](#) ya yuöp nē ye nīmīra kēnnē (03) 9659 3511
- Raan de lööŋ (raan de ganuun) mæn ba ya yök nē kee kuæer kãkē yīic:
  - Akut de [Law Institute of Victoria](#), mæn lëu bī yīn ya tuɔɔc ënɔŋ raan de löŋ (raan de ganuun)
  - Ba akut de [JobWatch Employment Rights Legal Centre](#) ya yuöp nē ye nīmīra kēnnē 1800 331 617 (Paan de Biktoria) wennē nīmīra de (03) 9662 1933 (Paan de Melbourne Metro), mæn ye kɔc yīën ajuiæer bī kee kɔc ya cɔk jam nē telepuunic ku bikkē kɔc ya tuɔɔc nē yãn kök peei yīic
  - Akutnholm de [Federation of Community Legal Centres](#), mæn lëu bī yīn ya kuɔny ago akutnholm de

lööŋ tō piomduɔn ya dɔc yök tē thiääk kennē yīn.

- Akutnholm de [Fair Work Ombudsman](#), mæn ye kɔc lëk wël ku kɔc ya jääm nhīim nē yithkeen bī kee ya luui nē yãnkeen ke luɔci yīic ku jɔl ya kã bikkē keek ya looi.
- Akutnholm de [Fair Work Commission](#), mæn ye kɔc ëke lui wenthæer gãm kuɔɔny nē thæe cennē keek cop nē yãnkeen ke luɔci yīic ku jɔl ya kɔc kɔɔr bikkē kɔc kök peei kuɔc ya cop nē loilooikeniic, bī kɔc ya tiit nē mäktæpkeniic ago keek cië ye dɔc kuɔc cop wennē bī athöör de kɔc cī thiöŋ nē loilooi cië ye dɔc kuɔc cuatwei ke cīn löŋ cī kuanycök.

Luɔci bennē raan ya luui kennē Akut ye mīth caath ku tooc bennē kɔc ya tuɔɔc tēnnē thukul de ‘Victorian Institute of Teaching’

Kē dët peei bī akutnholm ya juak nē ye kēduɔɔn ca looi kēnnē yic wenthæer. Ee na, cī yīn ya yök kenɔŋ kã ca keek ya wuɔɔc nē thæer kök wään cī tēek yīic, ke akutnholm abī yīn ya tuɔɔc tēnnē ago yekēnnē ya kɔn lo caaric ëtëtti. Aalëu bikkē yīn ya tuɔɔc tēdët peei tē cīn lui wennē “akut ye luui kennē mīth kor ku ye keek caath nē nyindhie”. Na ye dupiöny cī gäär rin piny, ke VIT abī ya cɔɔl ku guīrë kã cī keek yök nē yīguöp ëka ca keek looi.

 Abī akutnholm dhil ya kɔɔr bī thukul de VIT ya jääm nē kē de awëëc cī dupiöc keek ya looi.

Kã bī keek ya luæl biyic tēnnē raan lui wennē raan dët ye luui abac ke cīn nholm mäya yee dɔm.

Na ye yen yök ke raan dët peei tō tēduɔɔn luui yīn thīn nɔŋ nholm awëëc cī keek looi wennē aciëëk ræc tō kennē yen kɔɔr ba keek guæl ënɔŋ akutnholm, ke lëkē bëny de akutnholm tō yīn thīn wennē akutnholm daan kēnnē.

Guæl bennē raan ya guæl ënɔŋ akutnholm acīi kã ëke ye raan keek looi wenthæer bī ya riöökic.

Nyooth de yekēnnē, yennëkē cī gōör piiny ëtēnnē, ku yīn bī ya ŋoot ke yī kɔɔr ba kee kãkē ya looi:

- Ba gueldu ya looi ënɔŋ akut ye mīth tiit, tē ye yīn en yök ke menh nyic nɔŋ

kuɔɔny kɔɔr bɪ ya gām en, nē kē cennē
yen ya nōk wennē cɪ tāac.

- Ba gueldu ya looi ɛnɔŋ bolinh de Biktoria tɛnɔŋ en awāny nyic ke cɪ rɔt looi.
- Akɔɔr ba rɔt ya gām theɛ bɪnke kē cɪ rɔt looi ya kuanycōk apieth ago yaan yennē meth tāac ya tekic ago rɔt gəl apieth, tē ye yɪn rɔt yōk ke yɪ tō nē akut de bāānyic.

Kē kɔɔr ba muk ya apieth nē yɪnhom: Yen ajuɛɛr kēnnē abɪ kɔc ya tiit apieth nē kuɛɛr lɔgɔk ke lōɔŋjic, tē cennē raan guelde looi ɛtēnnē nē kueer piethic.

Wēl kōk peei ba keek ya yōk.

Akutnhom ye luui kennē mīth ku jɔl ya remthi

Na kɔɔr ba wēl juɛc kōk ya kueen nē tē yennē luɔɔi kēnnē luɔɔi thɪn, ku jɔl ya kajuɛc kōk cɪ mɛn de pial ɛ guɔp de mīth, wennē kɔɔr ba akutnhom ya yuɔp wennē nɔŋ kē kɔɔr ba lēk akutnhom, ke yɪn lēu ba ya lɔ nē wɛbthaitdaic, ba wuɔɔk ya gāt nē yimeeil, ba wuɔɔk ya yuɔp nē telepuun. Keek kee kākē kedhiɛ aaci keek gōɔr piiny ɛtēnnē:

Wɛbthait: ccyp.vic.gov.au

Yimeeil: contact@ccyp.vic.gov.au

Telepuun: (03) 8601 5281

Na kɔɔr kuɔɔny de agamlōŋ bɪ yɪn ya geer thok nē thonduɔɔn ba ya piŋic, ke yɪ yuɔpe akutnhom de agamlōŋ, mɛn ye cɔle “Translating and Interpreting Service” nē ye nīmɪra kēnnē yic, 13 14 50 ku thiɛc keek bikkē akutnhom de mīth ku remthi ya yuɔp nē nyinduic nē ye nīmɪra kēnnē (03) 8601 5281.